

60. Bratislavské
hudobné
slávnosti

BHS

akad. maliarka Ivica Krošlák

20. september 2025

Koncertná sieň
Slovenskej filharmónie

19.30

www.filharmonia.sk

Hlavný usporiadateľ BHS

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BHS člen Európskej
asociácie festivalov

EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION

WWW.FILHARMONIA.SK

60. Bratislavské hudobné slávnosti

BRATISLAVA MUSIC FESTIVAL
MUSIKFESTSPIELE BRATISLAVA
FÊTES DE MUSIQUE DE BRATISLAVA
FESTIVAL DE MÚSICA DE BRATISLAVA

**Nad 60. ročníkom Bratislavských
hudobných slávnoŝti prevzal záŝtitu
prezident Slovenskej republiky,
pán Peter Pellegrini.**

Mgr. art. Marián Turner
generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie

Manažment BHS

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka

PhDr. Mária Hlavačková
manažérka

Adresa

Slovenská filharmónia
Manažment BHS
Medená 3
816 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 20 475 201/246

www.bhsfestival.sk

Hlavný usporiadateľ BHS
Slovenská filharmónia

z poverenia a s príspevkom
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

BHS – člen Európskej asociácie festivalov

Association Européenne des Festivals
Europäische Festival-Vereinigung

Festivalový výbor BHS

prof. Peter Mikuláš
koncertný umelec
predseda Festivalového výboru BHS

Mgr. Juraj Bubnáš, PhD.
dramaturg Slovenskej filharmónie

prof. Marian Lapšanský
koncertný umelec

PhDr. Ivan Marton
muzikológ

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka BHS

doc. Marek Piaček
hudobný skladateľ

60. Bratislavské hudobné slávnosti

© Peter Brenkus

The Constellation Choir & Orchestra

Sir John Eliot Gardiner, dirigent

Sam Cobb, soprán

Rebecca Hardwick, soprán

Sarah Denbee, mezzosoprán

Graham Neal, tenor

Jonathan Hanley, tenor

Peter Edge, barytón

Alex Ashworth, bas

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809 – 1847)

Sen noci svätajánskej, scénická hudba, op. 21/61

Ouvertüre: Allegro di molto 40'

1. *Scherzo: Allegro vivace*

2. *L'istesso tempo – Allegro vivace*

3. *Lied mit Chor*

4. *Andante – Allegro molto*

5. *Allegro appassionato – Allegro molto comodo*

6. *Allegro – Allegro molto – Allegro molto come I.*

7. *Con moto tranquillo*

8. *Andante – Con moto tranquillo – Allegro molto*

9. *Hochzeitsmarsch: Allegro vivace*

10. *Allegro comodo – Marcia funebre:*

Andante comodo

11. *Ein Tanz von Rüpel'n: Allegro di molto*

12. *Allegro vivace come I.*

Finale: Allegro di molto

**Prvá Valpurgina noc, kantáta pre sóla,
zbor a orchester, op. 60**

35'

*Ouvertüre: Das schlechte Wetter – Der Übergang
zum Frühling*

1. *Es lacht der Mai*

2. *Könnt ihr so verwegen handeln?*

3. *Wer Opfer heut zu bringen scheut*

4. *Verteilt euch, wackre Männer, hier*

5. *Diese dummen Pfaffenchristen*

6. *Kommt mit Zacken und mit Gabeln*

7. *So weit gebracht, dass wir bei Nacht*

8. *Hilf, ach hilf mir, Kriegsgeselle*

9. *Die Flamme reinigt sich vom Rauch*

Pamätáte si, čo ste robili, keď ste mali sedemnášť rokov? Taký **Felix Mendelssohn Bartholdy** sa už dovtedy stihol skladateľsky rozohriať na jedenástich symfóniách a piatich krátkych operách a v tomto veku vytvoril skvostné *Sláčikové okteto E dur* a nadšený dielom Shakespeara i predohru ku komédii **Sen noci svätojánskej**.

Felix, zázračné dieťa mozartovského typu – skladateľ, huslista, klavirista a dirigent – vyrastal spolu so svojou sestrou Fanny, takisto talentovanou klaviristkou, skladateľkou a dirigentkou (!), v intelektuálne a umelecky podnetnom prostredí zámožnej rodiny. Boli to náruživí čitatelia, zaujímali sa o vedu a filozofiu a takmer každý deň diskutovali s poprednými osobnosťami Nemecka. Ako tínedžeri dokonca založili vlastný literárny časopis. Zrejma skorá vyspelosť sa ukazuje aj v predohre, ktorú Felix pôvodne napísal pre dva klavíry, aby ju mohol hrať so sestrou, neskôr zaranžoval pre orchester a o ďalších šestnásť rokov (1842) dopísal kompletnú scénickú hudbu na objednávku pruského kráľa Fridricha Viliama IV.

Trinášť nových častí spolu s pôvodnou predhrou dokonale zachytáva Shakespearov svet víl Oberona a Titanie, éterickú atmosféru, mágiu, elfov aj oslov s nenapodobiteľným šarmom a zároveň hlbokou, úprimnou emotívnosťou. Čarovať začína už prvými štyrmi nesmrteľnými akordmi, po ktorých sa bláznivo roztancujú víly, fanfáry predstavia aténsky kráľovský dvor a lyrickú tému venuje skladateľ postavám milencov. Defilé postáv zakončia remeselníci a lovci, aby nás tanec víl opäť priviedol k úvodným akordom, ktoré evokujú prebúdzanie sa zo sna. A kto dal dobrý pozor, začul aj hikať nešťastného Klba s pričarovanou oslou hlavou. Nasledujúce *Scherzo*, rozmarná hra sláčikov a dychov, slúži ako intermezzo medzi 1. a 2. dejstvom hry a ústi do prvej melodrámy s textom hovoreným nad hudbou. Príchod kráľa víl Oberona sprevádza pochodový rytmus trianglu a činelov. Mendelssohn ako milovník a znalec literatúry a Shakespeara zahrnul do scénickej hudby aj vokálne čísla, ktoré predstavujú skutočné hlasy víl a dokonale interagujú s textom hry. Druhú scénu druhého dejstva tak tvorí pieseň s čarovným ženským zborom *Ye spotted*

snakes a uzatvára ho druhé, dramatické intermezzo. Tretie dejstvo sa začína vtipným vstupom remeselníkov, pripomínajúcim ľudové tance. Nasledujúce *Nokturno* zobrazujúce spiacich milencov je postavené na mäkkom zvuku lesných rohov a naliehavej melódii sláčikov. Blížiaci sa šťastný koniec predznamenávajú kráľovské fanfáry a završuje *Svadobný pochod*, ktorý z divadelného pódia dostala do kostolov a svadobných siení obyčajných smrteľníkov princezná Viktória vďaka svojej svadbe v roku 1858. Na záver sa vráti zbor víl a zo sna svättojánskej noci nás zobudia ikonické štyri akordy z úvodu.

Kým *Sen noci svättojánskej* odhaľuje Mendelssohnovu schopnosť hudobne zachytiť čaro, humor a jemnú poetiku Shakespeara, **Prvá Valpurgina noc** predstavuje jeho temnejšiu a dramatickejšiu stránku, ktorá reaguje na otázky náboženskej slobody a identity. Predloha podľa Goetheho balady sleduje príbeh pohanského ľudu, ktorý sa snaží zachovať svoje tradície tvárou v tvár kresťanskému útlaku počas vojenských ťažení Karola Veľkého. Podobne ako v predchádzajúcom diele, aj tu využíva bohaté orchestrálne farby, vokálnu zložku a dramatickú dynamiku na dokonalé vykreslenie príbehu.

Valpurgina noc je predvečer sviatku sv. Valpurgy, misionárky z 8. storočia, uctievanej pre svoju láskavosť a milosrdenstvo počas krvavých vojen Karola Veľkého, ktorý dobyl a obrátil na kresťanstvo veľkú časť územia dnešného Nemecka. Podľa nemeckej legendy vtedy čarodejnice a diabli tancujú na vrchole Brocken v pohorí Harz. Tajomné príbehy o pohrebe svätice sa však zmiešali s legendami o pohanskej bohyni plodnosti menom Waldburg.

V 18. storočí však neboli k dispozícii žiadne súčasné vysvetlenia a fantáziu Johanna Wolfganga von Goetheho uchvátila myšlienka, že počas násilného pokresťančovania druidi „*zvykli na začiatku jari so svojimi vernými nasledovníkmi utekať do divokých, neprístupných výšok pohoria Harz, aby tam podľa starodávneho zvyku ponúkli modlitby a obete bezhmotnému bohu neba a zeme.*“ Zamaskovaní za démonov chceli držať kresťanov v úctivej vzdialenosti.

Goethe od začiatku písal baladu s úmyslom nechať ju zhudobniť, pôvodne ju poslal svojmu priateľovi Karlovi Zelterovi, no ten to po niekoľkých pokusoch vzdal. Báseň sa tak ocitla v rukách Felixa Mendelssohna, Zelterovho žiaka a veľkého Goetheho obdivovateľa, ktorý mal s básnikom od detstva vskutku vrelý vzťah. Mendelssohn začal na diele pracovať v roku 1830 a ako bolo pre jeho tvorivý proces typické, s projektom sa trápil dva roky, aby ho o ďalších desať úplne prepracoval a v januári 1843 dospel k finálnej podobe, ktorá sa dočkala publikovania.

Dielo otvára energická predohra zobrazujúca prechod z búrlivej zimy do jari. Prvá časť (*Es lacht der Mai*) víta jar, zatiaľ čo druhá (*Könnt ihr so verwegen handeln*) varuje pred kresťanským zákazom obradov. Druid vyzýva na odvahu, ľud hromadí drevo na obetu a strážcovia sa pripravujú brániť obrad. Nasledujú časti plné napätia a zvukovej ilúzie chaosu, vrátane výkrikov, klopania a strašenia kresťanov maskami diabla. Najvýraznejšia z nich (*Kommt mit Zacken und mit Gabeln*) kulminuje v zborovej oslave víťazstva nad prenasledovateľmi. V siedmej časti (*So weit gebracht*) sa nálada mení – druid smutne reflektuje nutnosť tajného uctievania. Ľud však vyjadruje, že ich viera nemôže byť umlčaná. Ôsma časť ukazuje vystrašených kresťanských vojakov zvedených „diabolskými“ výjavmi. V záverečnom zbore (*Die Flamme reinigt sich vom Rauch*) pohania oslavujú očistenie plameňa od dymu prenasledovania a potvrdzujú nezničiteľnosť svojho presvedčenia.

Goethe vo svojom texte naznačuje, že konflikt medzi pohanstvom a kresťanstvom možno chápať ako večný dejinný zápas medzi starým a novým, medzi tým, čo je tradičné, zakorenené, a tým, čo prichádza s reformou, no zároveň so snahou o dominanciu. V tejto alegórii pohanstvo symbolizuje pluralitu, spojenie s prírodou a ľudskosť, zatiaľ čo kresťanstvo stelesňuje centralizované dogmatické štruktúry. Goethe sa nesnaží pohanstvo romantizovať, ale zobrazuje ho ako koherentnú duchovnú alternatívu, ktorá si zaslúži úctu. V dobe narastajúceho osvietenstva a racionalizmu tým zároveň nepriamo kritizuje náboženský absolutizmus a otvára priestor pre dialóg medzi vierovyznaniami a filozofiami.

Mendelssohn tento odkaz nevnímal len ako umelecký, ale aj osobný. Jeho vlastná identita sa formovala na pomedzí judaizmu a kresťanstva, keď sa jeho otec rozhodol s rodinou konvertovať na kresťanstvo, aby svojim deťom umožnil plnohodnotne sa začleniť do nemeckej spoločnosti. Tento čin neznamenal odmietnutie židovských koreňov, ale modernistický akt integrácie a reformy, v duchu filozofie Mendelssohnovho starého otca Mosesa, vplyvného osvieteniského mysliteľa. Pre Felixa bol preto motív Valpurginej noci aj spôsobom reflexie napätia medzi tradíciou a asimiláciou, vierou a rozumom, medzi spoločenským očakávaním a vnútorným presvedčením. V tejto hudobnej alegórii nachádzal rezonanciu vlastného hľadania duchovnej rovnováhy a kultúrnej identity.

Téma inakosti a interkultúrneho dialógu bola spoločným záujmom Goetheho aj Mendelssohna. Obaja boli otvorení svetu mimo dominantného kresťanského rámca – Goethe študoval arabskú poéziu, Mendelssohn sa zaujímal o hebrejskú tradíciu a starú hudbu. Nemecko 19. storočia bolo kultúrne introspektívne, no zároveň v napätí medzi národnou identitou a európskym univerzalizmom. *Prvá Valpurgina noc* v tomto kontexte nepôsobí len ako hudobné dielo, ale ako manifest kultúrneho pluralizmu. Finálna verzia kantáty z roku 1844 je tak nielen vrcholom Mendelssohnovej kompozičnej zrelosti, ale aj umeleckým vyjadrením identity – osobnej, kultúrnej i duchovnej.

Zuzana Buchová Holičková

A Midsummer Night's Dream (William Shakespeare)

Dramatis Personae

THESEUS, Duke of Athens

HIPPOLYTA, Queen of the Amazons, betrothed to Theseus

EGEUS, father to Hermia

HERMIA, daughter to Egeus, in love with Lysander

HELENA, in love with Demetrius

LYSANDER, in love with Hermia

DEMETRIUS, suitor of Hermia

PHILOSTRATE, Master of the Revels

BOTTOM, a weaver (Pyramus)

QUINCE, a carpenter (Prologue)

FLUTE, a bellows-mender (Thisbe)

SNOUT, a tinker (Wall)

SNUG, a joiner (Lion)

STARVELING, a tailor (Moonshine)

OBERON, King of the Fairies

TITANIA, Queen of the Fairies

PUCK or Robin Goodfellow

Fairies:

PEASEBLOSSOM

COBWEB

MOTH

MUSTARDSEED

Ouvertüre

Lysander

Ay me! for aught that I could ever read,
 Could ever hear by tale or history,
 The course of true love never did run smooth;
 But either it was different in blood –
 Or else misgraffed in respect of years –
 Or else it stood upon the choice of friends
 Or, if there were a sympathy in choice,
 War, death, or sickness, did lay siege to it,
 Making it momentary as a sound,
 Swift as a shadow, short as any dream,
 Brief as the lightning in the collied night
 That, in a spleen, unfolds both heaven and earth,
 And ere a man hath power to say 'Behold!'
 The jaws of darkness do devour it up;
 So quick bright things come to confusion.

Sen svätojánskej noci
(preklad Lubomír Feldek)

Obsadenie:

TEZEUS, aténske knieža

HIPPOLYTA, kráľovná Amazoniek, Tezeova snúbenica

EGEUS, Hermiin otec

HERMIA, zalúbená do Lysandra

HELENA, zalúbená do Demetria

LYSANDER, zalúbený do Hermie

DEMETRIUS, Herminin nápadník

FILOSTRATES, Tezeov ceremoniár

KUBO KLBO, tkáč (Pyramus)

PETER VÄZBA, tesár (Prológ)

FERO PÍŠŤALA, opravár mechovej (Tisba)

TOMÁŠ ZOBÁČIK, drotár (Stena)

HOBLÍK, stolár (Lev)

MARTIN IHLIČKA, krajčír (Mesiak)

OBERON, kráľ škriatkov a víl

TITANIA, kráľovná škriatkov a víl

PUK alebo Robin Potmehúd

Vily:

HRÁŠOK

PAVUČINKA

PRÁŠOK

HORČIČKA

*Predohra***Lysander**

Ach, všetko, čo som čítal, či len začul

o láske, hovorí mi jediné:

tam, kde je láska, sú aj prekážky.

Buď bráni láske nerovnaký pôvod,

alebo nie je primeraný vek,

alebo otec hľadá muža dcére.

A keď sa nájde šťastná láska, hneď ju

skrakuje vojna, smrť či choroba,

až je z nej chvíľka ako vtáčí hvizd,

tieň, čo sa mihol, sen, čo preletel,

blesk, ktorý pretne tmavú oblohu,

osvieti na okamih zem aj nebo,

a skôr než človek môže skríknúť „hľa!“ –

už vyhladnutá tma ho prehltla.

Všetko, čo zažiar, má taký koniec.

2. L'istesso tempo

Puck

How now, spirit! whither wander you?

Peaseblossom

Over hill, over dale,
Thorough bush, thorough brier,
Over park, over pale,
Thorough flood, thorough fire,
I do wander every where.
Swifter than the moones sphere.

Cobweb

And I serve the Fairy Queen,
To dew her orbs upon the green.
The cowslips tall her pensioners be;
In their gold coats spots you see;
Those be rubies, fairy favours,
In those freckles live their savours.
I must go seek some dewdrops here,
And hang a pearl in every cowslip's ear.

Moth

Farewell, thou lob of spirits; I'll be gone.
Our Queen and all her elves come here anon.

Puck

The King doth keep his revels here to-night;
Take heed the Queen come not within his sight;
For Oberon is passing fell and wrath,
Because that she as her attendant hath
A lovely boy, stolen from an Indian king.
She never had so sweet a changeling;
And jealous Oberon would have the child
Knight of his train, to trace the forests wild;
But she perforce withholds the loved boy,
Crowns him with flowers, and makes him all her joy.
And now they never meet in grove or green.

But room, fairy, here comes Oberon.

Mustardseed

And here my mistress. Would that he were gone!

*2. L'istesso tempo***Puk**

Hej, duch či duchna, kamže?

Hrášok

Cez doly, cez hory,
cez trnie, kameň,
cez ploty, cez dvory,
vodu aj plameň,
hneď som tu a hneď zas fuč,
rýchlejšia než hviezdny lúč!

Pavučinka

Kráľovnej víl slúžim práve,
magický kruh kropím v tráve,
zaplnia ho lesné žienky
v zlatých rúchach – prvosienky!
Bodky, čo im svietia v tôni,
sú rubíny plné vôní.
Mám po dve perly do ušných
lalôčikov nájsť každej z nich!

Prášok

Utekám, škriatok. Maj sa k svetu!
Kráľovná s dvorom raz-dva je tu.

Puk

Aj môj kráľ chce tu usporiadať ples.
Beda, keď kráľovnú tu stretne dnes.
Ty vieš, čím Oberona nahnevala –
ukradla dieťa indického kráľa
a chce mať z neho panošíka. Veď
rozkošnejšieho chlapca hádam niet.
Oberon žiarli. Sám by ho chcel asi
mať v družine, keď lesom zadubasí,
no ona mu ho nepožičia just.
Sama mu venčeky chce viť a hústť.
Ak sa tu, pri studničke na pažiti,
za splnu stretnú, taká zlosť ich schytí.

No uhni! Ide môj pán Oberon.

Horčička

Aj moja pani. Teraz udrie hrom.

Allegro vivace

Oberon

I know a bank where the wild thyme blows,
Where oxlips and the nodding violet grows,
Quiet over-canopied with luscious woodbine,
With sweet musk-roses, and with eglantine;
There sleeps Titania sometime of the night,
Lull'd in these flowers with dances and delight;
And with the juice of this I'll streak her eyes,
And make her full of hateful fantasies.
And look thou meet me ere the first cock crow.

Puck

Fear not, my lord; your servant shall do so.

3. Lied mit Chor

Titania

Come now, a roundel and a fairy song;
Then, for the third part of a minute, hence:
Some to kill cankers in the musk-rose buds;
Some war with rere-mice for their leathern wings,
To make my small elves coats; and some keep back
The clamorous owl that nightly hoots and wonders
At our quaint spirits. Sing me now asleep;
Then to your offices, and let me rest.

First Fairy

You spotted snakes with double tongue,
Thorny hedgehogs, be not seen.
Newts and blindworms, do no wrong,
Come not near our Fairy Queen.

Chorus

Philomel, with melody
Sing in our sweet lullaby.
Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.
Never harm
Nor spell nor charm
Come our lovely lady nigh.
So good night, with lullaby.

First Fairy

Weaving spiders, come not here.
Hence, you long-legged spinners, hence.
Beetles black, approach not near.
Worm nor snail, do no offence.

*Allegro vivace***Oberon**

Viem, kde je tu kút, čo materinou dúškou krásne vonia,
fialky sa tam k prvosienkam klonia,
a čajové a divé ruže k nim –
zimozeleň im nesie baldachýn.
Tam Titania, uhojdaná sladkou
túžbou a tancom, vždy si zdriemne krátko.
Potriem jej zrak – a keď sa zobudí,
zaľúbi sa do riadnej obludy.
A vráť sa, skôr než slnko ráno vstane!

Puk

Váš sluha, pane, splní vaše pranie.'

*3. Pieseň so zborom***Titania**

Tak ešte jeden tanček s piesňou, víly,
a potom na chvíľu zas do roboty!
Vy zabíjajte červy v pukoch ruží,
a vy zas netopiere – a z ich blán
hneď šite plášte pre elfov! A vy zas
poodháňajte sovy – húkaním
nás prezrádzajú. Mňa uspite spevom –
zdriemnem si, kým to všetko stihnete.

Prvá víla

Jedovaté hady, heš!
Červ má dieru – nech je v nej.
Neškod', mlok, a zmizni, jež –
preč od našej kráľovnej!

Zbor

Iba slávik po piesni
nech jej pošle sladké sny!
Hali-beli, sladké sny, hali-beli, sladké sny.
Žiadne čary
ani chmáry
nemôžu mať nad ňou moc.
Sladké sny a dobrú noc.

Prvá víla

Do sietí sa, pavúky,
chodte k sebe pritúliť,
a chrobáky pod buky
a slimáky do ulít.

Chorus

Philomel, with melody
Sing in our sweet lullaby.
Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.
Never harm
Nor spell nor charm
Come our lovely lady nigh.
So good night, with lullaby.

Second Fairy

Hence, away! Now all is well.
One aloof stand sentinel.

5. Allegro appassionato

Hermia

Help me, Lysander, help me; do thy best
To pluck this crawling serpent from my breast.
Ay me, for pity! What a dream was here!
Lysander, look how I do quake with fear.
Methought a serpent eat my heart away,
And you sat smiling at his cruel prey.
Lysander! What, removed? Lysander, lord!
What, out of hearing? Gone? No sound, no word?
Alack, where are you? Speak, an if you hear.
Speak, of all loves! I swoon almost with fear.—
No? Then I well perceive you are not nigh.
Either death or you I'll find immediately.

Allegro molto comodo

Bottom

Are we all met?

6. Allegro

Puck

What hempen homespuns have we swagg'ring here,
So near the cradle of the Fairy Queen?

Quince

Speak, Pyramus. Thisby, stand forth.

Bottom

So hath thy breath, my dearest Thisby dear.
But hark, a voice! Stay thou but here awhile,
Any by and by I will to thee appear.

Flute

Most radiant Pyramus, most lily-white of hue,
Of colour like the red rose on triumphant brier,
Most brisky juvenal, and eke most lovely Jew,
As true as truest horse, that yet would never tire.

Zbor

Iba slávik po piesni
nech jej pošle sladké sny!
Hali-beli, sladké sny, hali-beli, sladké sny.
Žiadne čary
ani chmáry
nemôžu mať nad ňou moc.
Sladké sny a dobrú noc.

Druhá víla

Spí. Už poďme čistiť pažiť –
len jedna ju bude strážiť.

*5. Allegro appassionato***Hermia**

Pomôž mi, Lysander, ak máš ma rád!
Na mojej hrudi sedí hrozný had.
Odhoď ho!... Bože, aký to bol sen?
Ešte sa chviem, môj milý. Pozri sem!
Veď ten had srdce tuším zorať chcel mi –
ty si len sedel a smial si sa veľmi.
Lysander... Kde si?... Predsa ozvať sa má –
a ticho... Nikde nik... Veď som tu sama.
Preboha, kde je? Ach, pre našu lásku,
ozvi sa! Bojím sa. Nič, ani hlásku.
Niet ho. Je preč. No ja ho nájdem hneď...
Alebo nájdem smrť – ak jeho niet.

*Allegro molto comodo***Klbo**

Či sme tu všetci?

*6. Allegro***Puk**

Kto sa to motá vôkol kolísky
kráľovnej víl? Čo sú to za tučmáci?

Väzba

Pyramus, začínaš! Tisba, na scénu!

Klbo

Tak vonia, Tisba najkrajšia, tvoj dych.
No ký to hlas? Ty počkaj ma tu krátko!
Presnorím – späť som v skokoch niekoľkých.

Píšťala

Ó, Pyramus, sťa ľalija sa tunák
belieš a ako ruža červenieš.
Ty vzácny chvost! Ty prerastený junák!
Ako kôň neúnavný. Verný tiež.

Bottom

If I were fair, Thisby, I were only thine.

Quince

O monstrous! O strange!

We are haunted.

Pray, masters! fly, masters! Help!

Bottom

Why do they run away?

I see their knavery: this is to make an ass of me;
to fright me, if they could.

But I will not stir from this place, do what they can;
I will walk up and down here, and I will sing,
that they shall hear I am not afraid.

The ousel cock, so black of hue,
With orange-tawny bill,
The throstle with his note so true;
The wren with little quill.

Titania

What angel wakes me from my flow'ry bed?

I pray thee, gentle mortal, sing again.

Mine ear is much enamoured of thy note;

So is mine eye enthralled to thy shape.

Peaseblossom, Cobweb, Moth, and Mustardseed!

Peaseblossom

Ready.

Cobweb

And I.

Moth

And I.

Mustardseed

And I.

All

Where shall we go?

Titania

Be kind and courteous to this gentleman.

Nod to him, elves, and do him courtesies.

Peaseblossom

Hail, mortal!

Klbo

Keby som krásny bol, len tvoj by som bol.

Väzba

Och, strach a hrôza!

Idú po nás mátohy.

Prosím vás, páni majstri, teraz nohy na plecيا. Pomoc!

Klbo

Prečo utekajú? Už im do toho vidím, darebákom.

Chcú si zo mňa spraviť somára. Chcú ma nastrašiť

– len nemajú na to. Ale ja sa odtiaľto

nehnem, nech si robia, čo chcú. Budem sa

tu prechádzať a budem si spievať, nech

počujú, že nemám strachu ani trochu.

Pekne si vtáci spievali,

strnádka, pinka, slávik,

až kým sa nerozhnevali

a prišli o svoj návyk.

Titania

Čo za anjel ma budí z lôžka kvetov?

Ó, spievaj ďalej, švárny smrteľník!

Cítim, že očaril môj sluch tvoj spev

a môj zrak zase tvoja postava.

Horčička! Hrášok! Prášok! Pavučinka!

Hrášok

Tu som!

Pavučinka

Aj ja!

Prášok

Aj ja!

Horčička

Aj ja!

Všetky

Čo od nás chceš?

Titania

Ste v službách tohto pána odteraz.

Ukážte teraz, ako česť sa vzdáva!

Hrášok

Smrteľník, sláva!

Cobweb

Hail!

Moth

Hail!

Mustardseed

Hail!

Titania

Come, wait upon him. Lead him to my bower.
Tie up my lover's tongue. Bring him silently.

Allegro molto

Oberon

How now, mad spirit!

Puck

My mistress with a monster is in love.
Near to her close and consecrated bower,
While she was in her dull and sleeping hour,
A crew of patches, rude mechanicals,
That work for bread upon Athenian stalls,
Were met together to rehearse a play
Intended for great Theseus' nuptial day.
I led them on in this distracted fear,
And left sweet Pyramus translated there;
When in that moment, so it came to pass,
Titania wak'd and straightway lov'd an ass.

Oberon

This falls out better than I could devise.

Puck

Captain of our fairy band,
Helena is here at hand,
And the youth mistook by me
Pleading for a lover's fee;
Shall we their fond pageant see?
Lord, what fools these mortals be!

Allegro molto come I

Helena

O weary night, O long and tedious night,
Abate thy hours! Shine comforts from the east,
That I may back to Athens by daylight,
From these that my poor company detest.
And sleep, that sometimes shuts up sorrow's eye,
Steal me awhile from mine own company.

Pavučinka

Sláva!

Prášok

Sláva!

Horčička

Sláva!

Titania

Do skryše z kvetov odvedte ho hneď.
Zviažte mu jazyk, nesmie prevrátiť.

Allegro molto

Oberon

Tak čo nové, šalo?

Puk

Pani sa zalúbila do netvora.
Tam, pred jej čarodejným letohrádkom,
kým bola pohrúžená v spánku sladkom,
húf chlapov, ktorí patria na voz slamy,
a v Aténach sa živia remeslami,
zišiel sa skúšať hru. Chcu hrať ten kus
v deň, keď sa bude ženiť Tezeus.
Tak som ich odtiaľ do jedného dostal,
a len ten zvláštny Pyramus tam ostal.
Titania sa budí, otvára
oči – a ľúbi. Toho somára.

Oberon

Skončilo sa to lepšie, než som čakal.

Puk

Pane, koniec kúzlenia!
Blíži sa sem Helena.
S ňou mládenec, ten môj omyl,
čo by rád jej srdce zlomil.
Pozrime sa, ako blúdia
tí šialenci, zvaní ľudia!

Allegro molto come I.

Helena

Únavná, dlhá, prázdna noc – už deň
pomaly vítaj! Zasvieť, úsvit milý!
Potom sa ráno vrátim do Atén
a opustím tých, čo ma potupili.
Spánok, ty štít, čo bôľ sa skryje pod ním,
na chvíľočku ma sebe samej odním!

Hermia

Never so weary, never so in woe,
Bedabbled with the dew, and torn with briers,
I can no further crawl, no further go;
My legs can keep no pace with my desires.
Here will I rest me till the break of day.
Heavens shield Lysander, if they mean a fray.

Puck

On the ground
Sleep sound.
I'll apply
To your eye,
Gentle lover, remedy.

Jack shall have Jill;
Naught shall go ill.
The man shall have his mare again,
and all shall be well.

8. Andante

Oberon

Be as thou wast wont to be.
See as thou wast wont to see.
Dian's bud o'er Cupid's flower
Hath such force and blessed power.
Now, my Titania, wake you, my sweet queen.

Titania

My Oberon, what visions have I seen!
Methought I was enamored of an ass.

Oberon

Come, my Queen, take hands with me,
Now thou and I are new in amity,
And will to-morrow midnight solemnly
Dance in Duke Theseus' house triumphantly.

Puck

Fairy King, attend and mark;
I do hear the morning lark.

Titania

Come, my lord; and in our flight,
Tell me how it came this night
That I sleeping here was found
With these mortals on the ground.

Hermia

Zráňaná som od toho bodláčia,
od rosy mokrá, ustatá až beda –
a moje nohy túžbe nestačia.
Vlečiem sa – chôdzou sa to nazvať nedá.
Tu do brieždenia skloním hlavu svoju.
Chráň nebo Lysandra, ak dôjde k boju!

Puk

Spite zdravo –
máte právo.
Šťava z bylky
behom chvíľky
nech milencov zbaví mýľky!

Pri Aničke Janka,
pri paničke pánka,
gazdu pri kobyle
– všetkých v plnej sile.

*8. Andante***Oberon**

Čím si bola, tým zas bývaj,
ako predtým sa zas dívaj!
Silu Cupidovho kvetu predčí kvet, čo teraz je tu.
Kietok-blesk. Kvet Dianin. Ním ťa z čara vymaním.
Nuž vstávaj, sladká kráľovná! Je deň.

Titania

Môj Oberon! Ach, bože, to bol sen!
Vzbĺkla som vo sne láskou k somárovi.

Oberon

Ruku, kráľovná. Pod' sem!
Zas priatelia sme – a je súdené,
že zajtra o polnoci budeme
tancovať u kniežata triumfálne.

Puk

Kráľ môj! Na pozore bud!
Ranné škovránky už čuť.

Titania

Pod'me, pán môj! Počas letku
vyklopiš mi pravdu všetku.
So smrteľníkmi som spala
– ako sa mi tá vec stala?

Theseus

Go, bid the huntsmen
wake them with their horns.
Joy, gentle friends! Joy and fresh days of love
Accompany your hearts!

10. Allegro comodo

Quince (as Prologue)

Gentles, perchance you wonder at this show.
But wonder on, till truth make all things plain.
Let Lion, Moonshine, Wall, and lovers twain
At large discourse, while here they do remain.

Bottom (as Pyramus)

O night! O night! Alack, alack, alack!
I fear my Thisbe's promise is forgot.
Thou wall, O wall, O sweet and lovely wall,
Show me thy chink to blink through with mine eyne.

Flute (as Thisbe)

O wall, full often hast thou heard my moan
For parting my fair Pyramus and me.

Bottom (as Pyramus)

I see a voice! Now will I to the chink
To spy an I can hear my Thisbe's face.
Thisbe?

Flute (as Thisbe)

My love! Thou art my love, I think.

Bottom (as Pyramus)

Wilt thou at Ninny's tomb meet me straightway?

Flute (as Thisbe)

'Tide life, 'tide death, I come without delay.

Snug (as Lion)

When lion rough in wildest rage doth roar.
Then know that I, as Snug the joiner, am.

Flute (as Thisbe)

This is old Ninny's tomb. Where is my love?

Snug (as Lion)

O!

Tezeus

Prikáž, nech zobudia
ich lesné rohy!
Zdravím vás, priatelia – aj vašu lásku.
Nech nikdy nezvädne!

*10. Allegro comodo***Väzba** (ako Prológ)

Nuž, drahí, nech vás napne! Ten náš kus.
Lev, Mesiace, Stena, milenci vám sami
predvedú. Oni ostanú tu s vami.

Klbo (ako Pyramus)

Noc – noc – noc, beda, beda mi je, beda,
mám strach, že Tisbe vyšumel jej sľub.
A ty, ó stena sladká, milovaná,
škáru máš – nazrieť cez ňu dožič mi!

Píšťala (ako Tisba)

Ó, stena, stokrát hlas môj narietal tu,
že oddeluješ mňa a Pyrama.

Klbo (ako Pyramus)

Vidím hlas. Teraz fľochnem do tej škáry,
aby som mohol začuť líca jej.
Tisba?

Píšťala (ako Tisba)

Môj milý! Nemýlim sa vari?

Klbo (ako Pyramus)

A keby sme sa stretli pri Sviňovom hrobe?

Píšťala (ako Tisba)

Risk je pysk. Aj keď zahynúť mám – dobre.

Hoblík (ako Lev)

Teraz, keď zareve tu riadna šelma,
azda tiež zľaknete sa trošičku.
Som Hoblík. Som len stolár v levskej koži.

Píšťala (ako Tisba)

Toto je Ninov hrob. A kde je milý môj?

Hoblík (ako Lev)

Oúúú!

Bottom (as Pyramus)

What dreadful dole is here!
Thy mantle good—
What, stained with blood?
Come, tears, confound!
Out, sword, and wound
The pap of Pyramus,
Thus die I, thus, thus, thus.
Now die, die, die, die, die.

Marcia funebre

Flute (as Thisbe)

Asleep, my love?
Dead?
Tongue, not a word!
Come, trusty sword.

And farewell, friends.
Thus Thisbe ends.
Adieu, adieu, adieu.

11. Ein Tanz von Rüpel'n

Theseus

The iron tongue of midnight hath told twelve.
Sweet friends, to bed.
A fortnight hold we this solemnity
In nightly revels and new jollity.

Finale

Oberon

Through the house give glimmering light,
By the dead and drowsy fire;
Every elf and fairy sprite
Hope as light as bird from brier;
And this ditty, after me,
Sing and dance it trippingly.

Titania

First, rehearse your song by rote,
To each word a warbling note;
Hand in hand, with fairy grace,
Will we sing, and bless this place.

Oberon

Now, until the break of day,
Through this house each fairy stray.
To the best bride-bed will we,
Which by us shall blessed be;

Klbo (ako Pyramus)
V hruď dáky strach mi siaha!
Plášť, číra bel,
jej skrvavel.
Ó, slza, teč!
Von z pošvy meč,
nech moja krv už prúdi.
Je zo mňa už
mŕtvola – nuž.

Smútočný pochod
Píšťala (ako Tisba)
Ozvi sa! Spíš?
Smrť, to je tíš,
z ktorej sa nenavrátíš.

Mečom sa prebodávam.
Oj, život môj, oj družičiek roj –
všetkému zbohom dávam.

11. Tanec šašov

Tezeus
Železný jazyk polnoci
nám už ohláša dvanástu. Spať, milenci!
Štrnásť dní, každý večer táto snová
svadba sa bude oslavovať znova.

Finále

Oberon
Nech oheň z poslednej sily
steny domu rozožiarí,
a vy, škriatkovia a víly,
ako vtáci na konári
pridajte sa k mojej peknej
piesni – pekne tancujte k nej!

Titania

Predsievajte, vy ju viete!
Nech zvučia tie slová sväté,
ruka v ruke, slovo k trónu,
požehnáme tomu domu.

Oberon

Už sa sladko do svitu
vyspi každý, kto si tu!
Svadobnému lôžku najmä
svojou piesňou požehnajme.

And the issue there create
Ever shall be fortunate.
So shall all the couples three
Ever true in loving be;
With this field-dew consecrate,
Every fairy take his gait,
Trip away; make no stay;
Meet me all by break of day.

Puck

If we shadows have offended,
Think but this, and all is mended,
That you have but slumb'ed here
While these visions did appear.
And this weak and idle theme,
No more yielding but a dream,
Gentles, do not reprehend.
If you pardon, we will mend.
And, as I am an honest Puck,
If we have unearned luck
Now to scape the serpent's tongue,
We will make amends ere long;
Else the Puck a liar call.
So, good night unto you all.
Give me your hands, if we be friends,
And Robin shall restore amends.

Nech ten rod, čo z neho vzíde,
šťastie nikdy neobíde.
Tým trom zalúbeným párom
nech je verná láska darom.
Vy, škriatkovia, spravte záťah
s lúčnou rosou po komnatách,
sväťte kúty, aby kúzlom
bol chránený ten dom pred zlom.
Tak vyrazte, noste šťastie –
a ráno sa u mňa hláste!

Puk

My, tône z bájneho lesa,
ak niekoho dotkneme sa,
nuž si pomyslite len,
že sme boli iba sen –
a pre vymyslené deje,
čo chlp pravdy na nich nie je,
drahí, nekarhajte nás,
veď to napravíme zas.
Ako že sa volám Puk –
zverím sa do vašich rúk.
Ak dnes nebudete písať,
môžete na tom len získať –
zlepšíme sa do Vianoc.
Prisahám! Tak dobrú noc.
Zatlieskajte naostatok –
odmení vás za to škriatok!

Die erste Walpurgisnacht
(Johann Wolfgang von Goethe)

Ein Druide und Chor

Es lacht der Mai!
Der Wald ist frei
von Eis und Reifgehänge.
Der Schnee ist fort;
am grünen Ort
erschallen Lustgesänge.
Ein reiner Schnee
liegt auf der Höh';
doch eilen wir nach oben,
begehn den alten heil'gen Brauch,
Allvater dort zu loben.
Die Flamme lodre durch den Rauch!
So wird das Herz erhoben.
Die Flamme lodre durch den Rauch!
Begeht den alten heil'gen Brauch,
Allvater dort zu loben!
Hinauf! So wird das Herz erhoben.

Einer aus dem Volke

Könnt ihr so verwegen handeln?
Wollt ihr denn zum Tode wandeln?
Kennet ihr nicht die Gesetze
unsrer strengen Überwinder?
Rings gestellt sind ihre Netze
auf die Heiden, auf die Sünder.
Ach, sie schlachten auf dem Walle
unsre Väter, unsre Kinder.
Und wir alle
nahren uns gewissem Falle.

Chor der Weiber

Auf des Lagers hohem Walle
schlachten sie uns unsre Kinder.
Ach, die strengen Überwinder!
Und wir alle
nahren uns gewissem Falle.

Der Priester und Chor

Wer Opfer heut'
zu bringen scheut,
verdient erst seine Bande!
Der Wald ist frei!
Das Holz herbei,
und schichtet es zum Brande!

Prvá Valpurgina noc
(preklad Móric Mittelmann-Dedinský)**Druid a zbor**

Smeje sa máj!
A les i háj
sú bez ľadu a sriene.
Už preč je sneh
a vzdušný smiech
znie hlasne do zelene.
Sneh belavý
zrie z výšavy;
hore sa ponáhlajme
a verní zvykom posvätným
Všeotca uctievajme;
nech plameň šľahá cez mrak a dym,
aj v srdciach oheň majme.
Nech plameň šľahá cez mrak a dym,
my verní zvykom posvätným
Všeotca uctievajme,
hore sa ponáhlajme, oheň v srdci majme!

Jeden z ľudu

Smieme chovať sa tak smelo?
Umrieť by sa vám snáď chcelo?
Azda ešte málo viete
o zákonoch našich katov?
Vôkol prichystali siete
na hriešnikov, na pohanov.
Na valoch už hlavy kladú
našich detí, žien a bratov
a my vzadu
blížime sa iste pádu.

Zbor žien

Na valoch už hlavy kladú
našich detí, žien a bratov!
Ach, tá prísnosť našich katov!
Aj my vzadu
blížime sa iste pádu.

Kňaz a zbor

Zaslúži trest,
kto žertvu dnes
pre Otca priniesť sa bojí!
Voľný je háj,
nuž drevo daj,
nech na vatru sa strojí!

Doch bleiben wir
im Buschrevier
am Tage noch im Stillen,
und Männer stellen wir zur Hut,
um eurer Sorge willen.
Dann aber lasst mit frischem Mut
uns unsre Pflicht erfüllen!

Chor der Wächter der Druiden

Verteilt euch, wackre Männer, hier,
durch dieses ganze Waldrevier,
und wachet hier im Stillen,
wenn sie die Pflicht erfüllen!

Ein Wächter

Diese dumpfen Pfaffenchristen,
lasst uns keck sie überlisten!
Mit dem Teufel, den sie fabeln,
wollen wir sie selbst erschrecken.
Kommt! Mit Zacken und mit Gabeln,
und mit Glut und Klapperstöcken
lärmten wir bei nächt'ger Weile
durch die engen Felsenstrecken.
Kauz und Eule,
heul' in unser Rundgeheule!

Chor der Wächter der Druiden

Kommt mit Zacken und mit Gabeln
wie der Teufel, den sie fabeln,
und mit wilden Klapperstöcken
durch die leeren Felsenstrecken!
Kauz und Eule,
heul in unser Rundgeheule!

Der Priester und Chor

So weit gebracht,
dass wir bei Nacht
Allvater heimlich singen!
Doch ist es Tag,
sobald man mag
ein reines Herz dir bringen.
Du kannst zwar heut'
und manche Zeit
dem Feinde viel erlauben.
Die Flamme reinigt sich vom Rauch:
So reinig' unsern Glauben!
Und raubt man uns den alten Brauch,
Dein Licht, wer will es rauben!

My budme tu
v tom krovisku,
kým tma sa nerozhostí,
my chlapi držíme všade stráž
a budte bez starostí:
večer sa začne obrad náš,
len splňme povinnosti!

Zbor strážcov druidov

Vy smelí chlapi, budte tu,
v tom lese a v tom krovisku
a strážte do tichosti,
keď splnia povinnosti!

Jeden zo strážcov

Popisky tupých christiánov
prelštíme ich vlastnou zbraňou!
Čertom, čo si bája sami,
vydesia ich naši chlapi.
S hákmi podte, s vidlicami,
nech ich huk a hrkot trápi,
s nočným ohňom, ktorý víri,
podme cez skaly a grapy,
ako výry,
ktorých huk aj sova šíri.

Zbor strážcov druidov

Podte s hákmi, s vidlicami,
sťa čert, čo si bája sami,
nech ich huk a hrkot trápi,
cez skaly a prázdne grapy,
ako výry,
ktorých huk aj sova šíri.

Kňaz a zbor

Už je to tak,
len noci mrak
Všeotca ctiť nám káže;
keď príde deň
srdce nás preň
čistotou všetkých viaže;
ty môžeš dnes,
keď zúri bes
dať mu aj veľa veru.
Lež ako cez dym šľahá plam,
nech očistí nám vieru.
Prastarý zvyk vziať môže nám;
no jas nám odoberú!

Ein christlicher Wächter

Hilf, ach hilf mir, Kriegsgeselle!
Ach, es kommt die ganze Hölle!
Sieh', wie die verhexten Leiber
durch und durch von Flamme glühen!
Menschen-Wölf' und Drachenweiber,
die im Flug vorüberziehen!
Welch entsetzliches Getöse!
Lasst uns, lasst uns alle fliehen!
Oben flammt und saust der Böse.
Aus dem Boden
dampfet rings ein Höllenbroden.
Lasst uns flieh'n!

Chor der christlichen Wächter

Schreckliche verhexte Leiber,
Menschen-Wölf' und Drachenweiber!
Welch entsetzliches Getöse!
Sieh, da flammt, da zieht der Böse!
Aus dem Boden
Dampfet rings ein Höllenbroden!

Der Priester und Chor

Die Flamme reinigt sich vom Rauch;
so reinig' unsern Glauben!
Und raubt man uns den alten Brauch,
dein Licht, wer kann es rauben!

Kresťanský strážca

Pomôž, pomôž, druh môj v boji;
Celé peklo sem sa strojí!
Hľa, tie telá bosoračie
ako v ohni divo horia,
chlapovlky, ženy dračie,
letom letí strídžia stvora!
Aký huk a des to mátal
utekajme do pohoria,
hora žhne a hučí Satan!
Z každej škáry
síra pekiel priam sa parí.
Utečme!

Zbor kresťanských strážcov

Hľa, tie telá bosoračie,
chlapovlky, ženy dračie!
Aký huk a des to máta!
Hora žhne a hučí Satan!
Z každej škáry
síra pekiel priam sa parí!

Kňaz a zbor

Tak ako cez dym šľahá plam,
nech očistí nám vieru!
Prastarý zvyk vziať môžu nám,
no jas nám odoberú!

Sir John Eliot Gardiner, dirigent

© Hans van der Woerd

V súčasnom hudobnom svete pôsobí **Sir John Eliot Gardiner** v pozícii medzinárodného lídra, ktorý je rešpektovaný ako jeden z najinovatívnejších a najdynamickejších hudobníkov sveta, vytrvalo stojaci na čele hnutia historicky poučenej interpretácie. V septembri 2024 Gardiner ohlásil založenie súboru Springhead Constellation, ktorý pozostáva z vlajkových lodí The Constellation Orchestra a The Constellation Choir. S Gardinerom pri kormidle sa súbory v decembri 2024 vydali na svoje prvé turné po svetoznámych koncertných sálach.

Gardinerovo dielo ako zakladateľa a umeleckého riaditeľa súborov Monteverdi Choir, English Baroque Soloists a Orchestre Révolutionnaire et Romantique ho definuje ako hlavnú postavu obrody starej hudby a priekopníka historicky poučenej interpretácie. Je pravidelným hosťom popredných svetových symfonických orchestrov. Dirigoval okrem iných London Symphony Orchestra, Philharmonia Orchestra, Bavorský rozhlasový symfonický orchester, Royal Concertgebouw Orchestra a Berlínsku filharmóniu.

Počas svojho debutového európskeho turné sa Constellation Choir & Orchestra sa predstavili v Lábskej filharmónii v Hamburgu, vo viedenskom Konzerthause, Philharmonie Luxembourg, Konzerthause Dortmund a Château de Versailles. Gardiner ohlásil, že súbory sa predstavia ambicióznymi multidisciplinárnymi interpretačnými projektmi. *„Našou ambíciou je naštudovať prístupné, pútavé a poučné predvedenia, ktoré zarezonujú u všetkých generácií a vo všetkých krajinách.“* K vzrušujúcemu programu Springhead Constellation na sezónu 2025/2026 patrí aj turné počas tohto leta a jesene, ako aj ďalšie plány na budúce obdobie.

Šírku Gardinerovho repertoáru možno dokumentovať rozsiahlym katalógom ocenených nahrávok, ktoré so svojimi vlastnými súbormi alebo poprednými orchestrami, napr. Viedenskými filharmonikmi, vydal na svetových značkách (vrátane firmy Decca, Philips, Erato a vyše 30 nahrávok pre Deutsche Grammophon). Okrem diel renesančných a barokových autorov na nich prezentuje Mozarta, Schumanna, Berlioza, Elgara či Kurta Weilla. S Monteverdiho zborom a orchestrom Gardiner zaznamenal na značke Soli Deo Gloria všetky živé nahrávky, ktoré vznikli počas jeho Bachovskej kantátovej púte roku 2000 (svetového turné pri príležitosti 250. výročia úmrtia J. S. Bacha). Za to získal roku 2011 ocenenie Gramophone za Mimoriadny prínos a Diapason d'or de l'année roku 2012. K oceneniam za nahrávky patria aj dve Grammy; okrem toho je držiteľom viacerých Gramophone Awards, väčšieho počtu ako ktorýkoľvek iný žijúci umelec.

Gardiner pravidelne účinkuje v popredných svetových sálach a na festivaloch, vrátane festivalov v Salzburgu, Berlíne a Lucerne, v Carnegie Hall a Royal Albert Hall. Roku 2022 sa po 61. raz objavil na BBC Proms ako dirigent Beethovenovho vrcholného duchovného odkazu – diela *Missa solemnis*. Roku 2017 Monteverdi Choir and Orchestra oslávili 450. výročie narodenia Monteverdiho. Pri tejto príležitosti boli súbory ocenené RPS Music Award a Gardiner bol menovaný dirigentom roka na Opernwelt Awards. Dirigoval operné produkcie vo Viedenskej štátnej opere, Teatro alla Scala v Miláne, Opéra national de Paris, Royal Opera House v Londýne a roku 2021 tiež v Teatro del Maggio Musicale Fiorentino, kde vystupoval s Verdiho *Falstaffom*. V rokoch 1983 až 1988 bol umeleckým riaditeľom Opéry de Lyon, kde založil svoj nový orchester.

Sir John Eliot Gardiner je aj uznávaným autorom. Jeho knihu *Music in the Castle of Heaven: A Portrait of Johann Sebastian Bach* vydal v októbri 2013 Allen Lane a získala si uznanie medzi odborníkmi, ako aj ocenenie Prix des Muses (Singer-Polignac). V rokoch 2014 až 2017 pôsobil Gardiner ako vôbec prvý prezident Bachovho archívu v Lipsku. Dielo Sira Johna Eliota Gardinera bolo nielen viacnásobne ovenčené oceneniami, ale aj čestnými doktorátmi z Royal College of Music, New England Conservatory of Music, univerzít v Lyone, Cremone,

St Andrews a King's College v Cambridge, kde sám študoval a v súčasnosti je čestným členom. Je tiež čestným členom King's College, Londýnskej a Britskej akadémie a Royal Academy of Music, ktorá mu roku 2008 udelila prestížnu Bachovu cenu. Stal sa prvým hosťujúcim vedeckým pracovníkom na Harvardovej univerzite v programe Christopa Wolffa v sezóne 2014/2015 a v januári 2016 získal Concertgebouw Prize. Gardinerovi bol udelený titul Rytiera čestnej légie roku 2011 a Rad za zásluhy Nemeckej spolkovej republiky roku 2005. Vo Veľkej Británii sa stal roku 1990 Veliteľom Britského impéria a bol pasovaný na rytiera za svoje zásluhy v oblasti hudby roku 1998 pri príležitosti oslavy narodenín Alžbety II.

Sir John Eliot Gardiner hosťoval na BHS v roku 2019 so súborom English Baroque Soloists a Monteverdi Choir. Očarili návštevníkov, ktorí spomínaný večer označili za jeden z najintenzívnejších hudobných zážitkov posledného obdobia

Sam Cobb

© Victoria Beddoes

Britská sopranistka **Sam Cobb** pochádza z Birminghamu, v súčasnosti študuje na magisterskom stupni v odbore Vokálna interpretácia starej hudby na Kráľovskom konzervatóriu v Haagu. Predtým ukončila vzdelávanie v hudbe na Royal Holloway, University of London, a získala magisterský diplom z muzikológie na Birminghamskej univerzite.

Z jej nedávnych sólových účinkovaní spomeňme: *Omša h mol* J. S. Bacha s Exeterským Bachovým zborom; Händelov *Mesiáš* s Exeterským filharmonickým zborom; Mozartova *Omša c mol* a *Magnificat* J. S. Bacha s Armonico Consort a *Jánove Pašie* J. S. Bacha s Oxfordskými Bachovými sólistami.

Ako ansámblová speváčka vystupovala s mnohými renomovanými zoskupeniami, vrátane Springhead Constellation Choir and Orchestra, The Choir of the Age of Enlightenment, The Monteverdi Choir a The Marian Consort. Sam Cobb je aj zakladajúcou členkou Echo Vocal Ensemble a okrem toho, že spieva, už od založenia súboru roku 2017, spolupracuje aj s dirigentkou Sarah Latto na organizovaní mnohých projektov. Na jar 2025 účinkovala v Holandskej národnej opere v produkcii Purcellovej opery *Dido a Aeneas*, ktorú dirigovala Camille Delaforge. Podujatie bolo súčasťou projektu Young Baroque Voices, na ktorom participovali speváci z holandských konzervatórií.

Sam Cobb sa mimoriadne zaujíma o nadviazanie kontaktov s tvorcami z iných oblastí umenia a kultúry, vrátane dlhodobej spolupráce s Oliverom Beerom; predstavila sa ako sólistka v projekte *The Sky in a Room* Ragnara Kjartanssona s Ikon Gallery či v projekte v Sadler's Wells pod názvom *Broken Chord*, ktorý vytvorili tanečníci Gregory Maqoma a Thuthuka Sibisi.

Rebecca Hardwick

© Benjamin Durrant

Rebecca Hardwick študovala hudbu na University of York a na Royal College of Music. Potom absolvovala kurz Opera Works v Anglickej národnej opere. K nedávnym operným vystúpeniam patrí Violetta vo Verdiho opere *La traviata*, Isabella v Rossiniho *L'inganno Felice* (Wexford Festival Opera), Belinda v *Dido's Ghost* (Dunedin Consort), Prvá družička vo *Figarovej svadbe* (Royal Ballet and Opera), Victoriana v *Alice's Adventures in Wonderland* Willa Todda (Linbury Theatre, RBO) a Zerbinetta v *Ariadne na Naxe*. Zúčastnila sa na svetovej premiére a obnove Sciarrinovej *Venere e Adone* v Staatsoper Hamburg. Vystupuje aj koncertne, z posledného obdobia spomeňme

Verdiho *Rekviem* s Bergenskou filharmóniou v Grieghallen pod vedením Jadera Bignaminiho, v Royal Albert Hall a Cadogan Hall; ďalej Straussove *Štyri posledné piesne* so Symfonickým orchestrom Bromley a Orchestrom Musique Cordiale vo Fayence, Francúzsko; Haydnovo *Stvorenie* na Festivale Southern Cathedrals v Salisburskej katedrále; Händelovho *Mesiáša* v Tewkesbury Abbey a so symfonickým orchestrom mesta Birmingham v Birmingham's Symphony Hall či Poulencovu *Stabat Mater* v King's College v Cambridgei.

Rebecca Hardwick pravidelne vystupuje sólovo na Festivale Three Choirs, kde počas tohto leta spievala Howellov *Hymnus Paradisi* a úlohu Pilátovej manželky v *The Atonement* Coleridge-Taylora. V budúcom roku bude spievať v Beethovenovej *Symfónii* č. 9 s Tonhalle Orchestrom v Zürichu pod taktovkou Sira Johna Eliota Gardinera.

Rebecca Hardwick je špecialistkou na súčasnú tvorbu a nedávno získala doktorát zo súčasnej vokálnej interpretácie na Guildhall School of Music and Drama, kde naštudovala *Kafkove fragmenty* Györga Kurtága. Pri príležitosti nadchádzajúcej storočnice skladateľa roku 2026 spolupracuje s Wigmore Hall. Interpretovala Messiaenovu *Harawi* v Londýne, Schönbergovho *Pierrota Lunaire* v RCM, Stockhausenovu *Am Himmel wandere ich* v Nemecku a Británii, *Five Eliot Landscapes* a *Life Story* Thomasa Adésa v Emmanuel College v Cambridgei.

Sarah Denbee

Sarah Denbee získala bakalárske tituly v odboroch hudba a taliančina na univerzitách v Bristole a Bologni a magisterský titul s vyznamenaním z Trinity Laban Conservatoire.

Niekoľko rokov bola členkou Glyndebourne Opera Chorus a k jej doterajším výnimočným projektom patrí účinkovanie v rámci svetovej premiéry *Hamleta* Bretta Deana, ako aj naštudovanie viacerých úloh v Glyndebourne. Vystúpila v Royal Opera House, Scottish Opera a na Grange Festival, ako aj v niekoľkých menších operných spoločnostiach. Sarah Denbee bola sólistkou Constellation Orchestra, English Baroque Soloists, Scottish Chamber Orchestra, Orchestra of the Age of Enlightenment, Academy of Ancient Music a London Symphony Orchestra a predstavila sa v prestížnych sálach po celom svete. Nedávno spievala aj na korunovácii kráľa a kráľovnej popri zborovom telese Choir of Westminster Abbey. Je hrdou nositeľkou Ceny Elizabeth Eagle-Bott pre zrakovo postihnutých hudobníkov od Kráľovského národného inštitútu pre zrakovo postihnutých (RNIB).

Graham Neal

© Alex Winn

Graham Neal absolvoval Univerzitu v Surrey, operný kurz Knack v Anglickej národnej opere a Trinity College of Music. Na opernom pódiu vystupoval v Royal Opera House, English National Opera, Festival d'Aix-en-Provence, Opéra Comique, Iford International Arts Festival, Grange Park Opera a Rhosygilwen Opera. Je vynikajúcim ansámblovým spevákom, spieva často v televízii a realizuje nahrávky. Spolupracuje so súbormi The English Concert, The King's Consort, BBC Singers, Philharmonia Voices, Academy of Ancient Music, Armonico Consort, the Odyssean Ensemble, Sonoro, Cappella Nova, City Bach Collective, The Monteverdi Choir, s ktorým sa predstavil aj na kráľovských korunováciách. Je aj členom zboru London Oratory Church. K jeho nedávnym angažmánom patria roly grófa Danila v Lehárovej *Veselej vdove* a Dona Josého z *Carmen* v Rhosygilwen Opera.

Jonathan Hanley

© Matthew Johnson

Britský tenorista **Jonathan Hanley** vystupuje sólovo, ale aj ako ansámblový spevák. So zánietením sa venuje širokej hudobnej škále repertoáru od Byrda po Brittena, jeho srdcovou záležitosťou je vokálna baroková hudba. Ako sólista účinkoval v zahraničí s Monteverdi Choir a English Baroque Soloists pod taktovkami dirigentov Sira Johna Eliota Gardinera a Dinisa Sousu, ďalej s Irish Baroque Orchestra, English Concert a Orchestra of the Age of Enlightenment, v koncertných sálach ako Carnegie Hall, Elbphilharmonie v Hamburgu a Teatro alla Scala v Miláne. Nedávno spieval tenorové sólo a rolu evanjelistu v Bachových *Jánových pašiách*, *Matúšových pašiách* a vo *Vianočnom oratóriu*, ako aj úlohy v Händelovej *Esther*, *Acis a Galatea* a *L'Allegro*. Ako sólista nahrával s Monteverdi Choir, the English Concert a La Grande Chapelle. Jonathan Hanley rád interpretuje aj anglické a nemecké piesne, často v spolupráci s klaviristom Gavinom Robertsom. Najnovšie sa spoločne predstavili na recitáli v Le Salon de Helen Buchholtz v Luxembursku.

Ako súborový spevák je členom oceňovaného Stile Antico a vystupuje aj s súbormi Vox Luminis, Constellation Choir, Gabrieli Consort and Players a Tallis Scholars.

K nadchádzajúcim projektom patrí Bach s Concerto Copenhagen a Irish Baroque Orchestra v decembri a roku 2026 Händelova opera *Acis a Galatea* s Gabrieli Consort and Players. Následne to bude opäť Bach s Constellation Choir popri náročnom medzinárodnom programe so Stile Antico.

Peter Edge

Peter Edge sa narodil v Shropshire, je veľkou nádejou – bol hviezdou zoskupenia Orchestra of the Age of Enlightenment (2025 – 2027), predstavil sa ako skvelý vokálny sólista na Edinburskom medzinárodnom festivale (2025) a je finalistom londýnskej Vokálnej súťaže Händelovho festivalu. Predstavil sa v niekoľkých operných spoločnostiach v Spojenom kráľovstve: English Touring Opera, The Grange Festival, Longborough Festival Opera, Opera North a the Royal Ballet and Opera.

Alex Ashworth

Alex Ashworth je koncertný a operný spevák, ktorý pôsobí na pódiumoch celej Európy a Veľkej Británie. Začal spievať v Lichfieldskej katedrále, pokračoval ako zborový spevák v St. John's College v Cambridgei a neskôr študoval na Kráľovskej hudobnej akadémii v Londýne. K jeho nahrávkam patria: *Oedipus Rex* Igora Stravinského s Londýnskym symfonickým orchestrom, Monteverdiho *Nešpory* so zoskupeniami Orchestra of the Age of Enlightenment a Monteverdi Choir, Bachova *Omša h mol*, *Matúšove pašie* a *Jánove pašie* so Sirom Johnom Eliotom Gardinerom a súborom English Baroque Soloists a Bachov *Magnificat* so Solomon's Knot. Na Stage Plus, streamovacej platforme značky Deutsche Grammophon,

spieva postavu Otca rodiny v Berliozovom oratóriu *Kristovo detstvo* a predstaví sa sólisticky v Bachovej kantáte *Actus Tragicus* a Schützových *Musikalische Exequien*. K jeho nedávnym významným vystúpeniam patrí predvedenie Bachovej *Omše h mol* na turné v Európe a Severnej Amerike, Händelovo *L'Allegro, Il peneroso ed il Moderato* v Carnegie Hall v New Yorku a Bachove kantáty a *Magnificat* v londýnskej Wigmore Hall. Na Three Choirs Festivale spieval v obnovej premiére po 70 rokoch *Quo Vadis* Georgea Dysona a vystupoval aj na korunovácii kráľa Karola III. Alex Ashworth je profesorom spevu na Kráľovskej hudobnej akadémii v Londýne a žije Londýne s manželkou a štyrmi deťmi.

The Constellation Choir & Orchestra

Súbor **Constellation Choir & Orchestra** (CCO), ktorý založil roku 2024 dirigent Sir John Eliot Gardiner, predstavuje vrchol jeho celoživotného diela venovaného hudobnej jedinečnosti a inovácii. Čerpajúc z odkazu prelomových predvedení a priekopníctva vo svete klasickej hudby sa vďaka Sirovi Johnovi Eliotovi Gardinerovi týči Constellation Choir and Orchestra ako maják v oblasti umeleckého bádania a interdisciplinárnej tvorivosti.

Pre CCO je typický široký repertoár, ktorý siaha od barokového obdobia až po súčasnú hudbu. Súbor nekompromisne podáva štýlovo presvedčivé a technicky brilantné predvedenia, odrážajúce Gardinerovo hlboké chápanie a rešpekt voči hudobným tradíciám so súčasným posúvaním hraníc modernej interpretácie.

CCO tvoria tí najlepší svetoví umelci a interpreti a je súčasťou väčšej iniciatívy Springhead Constellation. Tento energický kolektív integruje hudobné súbory, tvorivých umelcov a autorov odhodlaných nanovo definovať umelecké majstrovstvo 21. storočia. CCO hrá v tejto misii dominantnú úlohu, získavajúc si publikum svojimi prístupnými vzdelávacími atraktívnymi vystúpeniami, ktoré rezonujú vo všetkých generáciách a na všetkých kontinentoch.

CCO s ambicióznymi projektami často cestuje po svete, preukazujúc svoju všestrannosť a oddanosť umeleckej dokonalosti v multidisciplinárnych podujatiach, ktoré sa zaoberajú prienikom hudby, umení a ekológie.

Nasledujúci program

NEDEĽA 21. 9.

16.00 Malá sála SF

Dvojportrét

Ľubica Čekovská – Sylvie Bodorová

z tvorby jubilujúcich skladateľiek

19.30 Koncertná sieň SF

**Orchestre National
de France**

Cristian Măcelaru, dirigent
Rudolf Buchbinder, klavír

George Enescu

Rumunská rapsódia č. 1 A dur, op. 11

George Gershwin

Koncert pre klavír a orchester F dur

Antonín Dvořák

Rapsódia a mol (Symfonická báseň), op. 14

Maurice Ravel

La Valse

Ja čítam

• Hudobný • život

- jediný slovenský odborný časopis o klasickej hudbe a jaze
- vyše 50 rokov pravidelne informuje o hudobnom dianí na Slovensku i v zahraničí

www.hudobnyzivot.sk

- online verzia
- tlačaná verzia
- elektronická verzia
- predplatné

Klasika Plus.cz

PORTÁL
O KLASICKÉ HUDBĚ

...Váš vyladěný partner

Hrdý partner Slovenskej filharmónie

Partneri a mediálni partneri

PREDAJ VSTUPENIEK

v pokladnici Slovenskej filharmónie/budova Reduty

pondelok – piatok 12.00 – 18.00
a hodinu pred každým koncertom

telefón: +421 2 20 475 293 | **e-mail:** vstupenky.bhs@filharmonia.sk

predaj vstupeniek on-line: www.filharmonia.sk

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená

Autorka výtvarného diela na obálke: akad. maliarka Ivica Krošlákova

Vydala: Slovenská filharmónia

Zostavili: Kristína Gotthardtová, Juraj Bubnáš a Manažment BHS
Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia MK SR.

